

HABER

HABER MERKEZİ

İş dünyası için öncelik istikrar ve uyum

Seçim sürecinin geride kalması ile iş dünyasında gözler yeni ekonomi yönetiminin atacağı adımlara çevrildi. İş dünyası liderleri, Mehmet Şimşek liderliğindeki ekonomi yönetiminin enflasyon ve kurlarda istikrarı sağlamasını ve reel sektörün beklentileri ile uyumlu politikalar izlemesini bekliyor.

Geride kalan seçim sürecinin ardından Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Cumhurbaşkanlığı İttifakı'nın önümüzdeki beş yılda Türkiye'yi hangi politikalarla yöneteceğine dair sorular da arttı. 60'ıncı hükümette Devlet Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı, 61 ve 62'nci hükümetlerde Maliye Bakanlığı görevinde, 64 ve 65'nci hükümette ise Başbakan Yardımcısı olarak ekonominin başında olan Mehmet Şimşek, 28 Mayıs seçimleri sonrasında yeniden ekonominin dümenine geçti.

Cumhurbaşkanı Erdoğan tarafından Nureddin Nebati'nin yerine Hazine ve Maliye Bakanı olarak Cumhurbaşkanlığı kabinesine atanan Şimşek, Türkiye iş dünyasının yakından tanıdığı ve saygı duyduğu bir isim olarak biliniyor. Yine AKP'de Başbakan Yardımcılığı ve Kalkınma Bakanlığı görevlerini yürüten Cevdet Yılmaz'ın da Cumhurbaşkanı Yardımcısı olarak görevlendirilmesi, yeni dönemde ekonomi politikalarında köklü değişiklikler olabileceği beklentisi doğurdu. Zira son yıllarda ekonominin önündeki sorunlar nedeniyle yıpranan iş dünyası, yeni kabineden otomotivden tekstile, gıdadan enerjiye tüm iş dünyasını kapsayacak yeni bir program bekliyor. Ekonomist Dergisi olarak, reel sektörün önde gelen temsilcilerine yeni dönem beklentilerini ve taleplerini sorduk.

'DEPREM HAZIRLIĞI HIZLANMALI'

Türkiye ekonomisi için hem üretim hem de istihdam da en öncelikle sektörlerin başında inşaat geliyor. Türkiye Müteahhitler Birliği Başkanı (TMB) M. Erdal Eren, mevcut kırılğan küresel ortamda ekonomide öngörülebilirliği sağlayacak, öne çıkan sorunlara karşı çözümler üretecek, yatırım ortamını iyileştirecek adımların hızla atılmasına ihtiyaç duyulduğunu söylüyor. Eren; iş dünyası olarak, başarı çitasını yükseltme azmi, sürdürülebilir büyüme ve refah artışı hedefiyle ülke ekonomisini güç-

lendirecek yapısal reformların gündeme alınmasını da beklemediklerini vurguluyor. Eren, "Seçimlerin geride kalması ve belirsizliklerin ortadan kalkmasıyla yaşadığımız deprem felaketinin yaralarının sarılmasına, risk taşıyan bölgelerimizin de hızla depremlere hazırlıklı hale getirilmesine yönelik düzenleme ile eylemlerin kararlılıkla sürmesini öncelikli görüyoruz" diye konuşuyor.

AÇIK İLETİŞİM VE ŞEFFAFLIK VURGUSU

Türkiye'nin en fazla ihracat yapan ve ülkeye en büyük döviz girdisi sağlayan sektörlerinden biri olan otomotiv sektörü ise uzun zamandır dile getirdikleri 'kur' sorunu konusunda, son bir haftada yaşanan gelişmeler ışığında umutlu bir görünüm sergiliyor. Kur üzerindeki baskının bırakılıp serbest piyasa koşullarına geri dönülmesinin tüm ihracatçı sektörler için çok önemli olduğunu ifade eden Erin Motor Genel Müdürü Ersin Şahin, yeni ekonomi yönetiminden en büyük beklentinin açık iletişim ve şeffaflık olduğunu anlatıyor. Ayrıca piyasaların finansmana erişim konusunda rahatlamaya ihtiyacı olduğunu aktaran Şahin, "Evet, enflasyon ile mücadelede kur önemli bir faktör. Ancak bu şekilde de üreticilerin sırtına büyük bir yük binmiş oluyordu. Son aylarda çıkan regülasyonların yeniden gözden geçirilerek finansmana erişimin önündeki engellerin hafifletilmesinde fayda olacaktır" diye konuşuyor.

M. ERDAL EREN
TÜRKİYE
MÜTEAHHİTLER
BİRLİĞİ BAŞKANI
(TMB)

'İTHALAT BAĞIMLILIĞI AZALMALI'

Kimya sektörü de ihracata çok ciddi destek veren ve hatta son dönemde ihracat liderliğini otomotiv sektöründen alan bir performans sergiliyor. İstanbul Kimyevi Maddeler ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İKMİB) Yönetim Kurulu Başkanı Adil Pelister, bu nedenle kimya sektörüne sadece ihracatın değil, mevcut iç sanayinin de gelişimi için destek verilmesi gereken en önemli sektör

LİDERLERDEN YENİ DÖNEM MESAJLARI

olarak bakılması gerektiğine dikkat çekiyor. Kimya sektörünün ham madde bakımından yüzde 70 ve bazı alt sektörlerinde yüzde 90'a varan yurtdışı bağımlılığına işaret eden Pelister, "Dövizi bozuyoruz ancak yeniden satın almamız gerekiyor. Ayrıca Eximbank'ın ihracatçılarımız için kullandığı reeskont kredileri karşılığında dövizlerin yüzde 80'inin bozdurulma zorunluluğu var" diyor. Pelister, bu nedenle kurdaki öngörülebilirlik ve istikrarın, enflasyon kur makasının daraltılmasının öncelikli beklentileri arasında bulunduğunu vurguluyor. Aynı zamanda sektör için en önemli sıkıntıların başında ucuz ve sürdürülebilir finansmana erişim geldiğini belirten Pelister, şöyle devam ediyor: "Uluslararası normlarda, kabul edilebilir politikalara dönüşün bir yol haritasının çıkmasını, daha reel bir enflasyon, kur politikası ve finansmana erişim hedefinin bir ekonomik programla iş dünyası ve ülkemize sunulmasını bekliyoruz."

ÜRETİMİ KORUYACAK ADIMLAR

Son yıllarda ciddi bir üretim ve ihracat sıkıntısı yaşayan çelik sektörü, uzun zamandır sert bir rekabete karşı koymaya çalışıyor. Enerji fiyatları, iş gücü maliyetinin yanı sıra ithalata karşı koruma kalkını arayan sektör yeni kabineden birçok adım bekliyor. Sektör temsilcileri özellikle Amerika ve AB'nin uyguladığı koruma tedbirlerine karşı Türkiye'nin de iç pazarda korumacı adımlar atmasını istiyor. Mehmet Şimşek'in açıkladığı ekonominin rasyonel bir zemine oturması görüşüne katıldıklarını aktaran Çelik Üreticileri Derneği Genel Sekreteri Veysel Yayan, yeni ekonomi yönetiminin merkez bankasına suni müdahalelerin ortadan kalkması, serbest piyasa koşullarının yeniden işletilmesi konusundaki görüşlerine tümüyle katıldıklarını belirtiyor. Yayan, "Sattığı dövizi sonrasında alamama gibi sıkıntılar dış ticaret katkısı sunmaz. Bizler bazı önlemlerin alınması için seçim döneminin geçmesini bekledik. Seçim bitti ve beş yıllık süreçte serbest piyasa mekanizmasının bütün gerçekliğiyle uygulanmasını talep ediyoruz" diye konuşuyor. Yükselen Çelik

TOBB BAŞKANI RIFAT HİSARCILIOĞLU:

"Cumhuriyetimizin 100. yıldönümünü kutladığımız bugünlere nasıl geldiğini daha iyi anlama, Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında daha huzurlu, daha mutlu ve daha müreffeh bir Türkiye için daha çok çalışma zamanı."

TÜSİAD BAŞKANI ORHAN TURAN:

"Seçim sonrasında yeni yürütme ve yasama organlarının ülkemizin ekonomik, demokratik, sosyal ve çevresel açıdan gelişmişlik düzeyini uluslararası standartlarda önde bir konuma yükseltecek adımları hızla hayata geçirmesi önem taşıyor."

TÜRKONFED BAŞKANI SÜLEYMAN SÖNMEZ:

"Vakit, hayallerimizdeki kalkınmış Türkiye'ye odaklanmanın vaktidir. Ve ülkemizin hızla asli gündemi olan ekonomiye dönmesi gerekmektedir. Yarının Türkiye'sini ve umudu inşa etmek için hepimize büyük sorumluluklar düşüyor."

TİM BAŞKANI MUSTAFA GÜLTEPE:

"Zor bir dönemden geçiyoruz. Maliyetlerdeki yüksek artışa rağmen kurun baskılanması ihracatçılarımızın rekabetçiliğine zarar verdi. Küresel ticaretin dinamiklerine hâkim bir ekonomi yönetimiyle mevcut sorunların hızla üstesinden gelebileceğimize inanıyoruz."

DEİK BAŞKANI NAIL OLPAK:

"Yeni dönemde Türkiye'nin önemli gündemlerinden birisi de istikrar içinde dengeli ekonomik kalkınmanın devamı olacaktır. Ticari diplomasi faaliyetlerimizle dış ekonomik ilişkilerimizi dünyanın dört bir yanında daha fazla sürdüreceğiz."

İSO BAŞKANI ERDAL BAHCIVAN:

"Seçim sonuçları ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olsun. Şimdi artık ülkemizin temel meselelerine odaklanma zamanı. Hep birlikte, ekonomimizi gelişmiş bir noktaya taşıyarak huzurlu bir refah toplumu için çalışma vakti."

İTO BAŞKANI ŞEKİB AVDAĞLI:

"Şimdi iş dünyası ve hükümet hep birlikte, önümüzdeki beş yılı 'ekonomide dünya birinci liginin kalıcı oyuncusu' olacağımız bir fırsata çevirmeliyiz."

HABER

A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve CEO'su Barış Göktürk ise çelik sektöründeki karışık KDV uygulamasının yerli çelik üretimine zarar verdiğini söylüyor. Göktürk, sektör olarak demir çelik sektöründe KDV uygulamasının sadeleştirilmesi için çalışma başlattıklarını sözlerine ekliyor.

"FİNANSAL İSTİKRAR SAĞLANMALI"

Türkiye'nin dünyadan ayrıştığı sektörlerden biri de son dönemde gıda sektörü oldu. Rusya'nın Ukrayna'yı işgali, enerji fiyatlarındaki artış ve iklim krizi gibi nedenlerle yükselen gıda fiyatları son dönemde dünya genelinde düşme eğiliminde. Öyle ki küresel gıda fiyatları 12 aydan bu yana aralıksız düşüyor. Türkiye'de ise Eylül 2020'den bu yana 31 aydan beri aralıksız yükseliyor. Seçimin sona ermesi ve yeni kabinenin göreve başlamasıyla ekonomiyle ilgili beklentilerin de şekillenmeye başladığını belirten Ulusoy Un Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy, "Özellikle makroekonomik açıdan sektörümüzün beklentisi finansal istikrarın sağlanması. Bu noktada Mehmet Şimşek'in Hazine ve Maliye Bakanı olması ve sayın Cevdet Yılmaz'ın da cumhurbaşkanı yardımcısı olmasını olumlu karşılıyor ve ekonomi politikalarının istikrarlı bir şekilde devam edeceğini öngörüyoruz" diyor. Tarım tarafına bakıldığında verimli bir sezon geçirmekle beraber tarımın genel yapısal sorunlarına da çözüm beklentileri olduğuna değinen Ulusoy, şöyle devam ediyor: "Özellikle verimliliğin artırılması ve iklim değişikliğinin etkisinin ortadan kaldırılması için uzun dönemli planların uygulanmasını bekliyoruz. Sektörümüzün genel beklentisi sektörümüzdeki nüfus artış oranındaki büyümenin devam etmesi ve ihracatta da dünya liderliğinin korunması."

YENİLENEBİLİR ENERJİYE DESTEK

Önümüzdeki döneme ilişkin önemli beklentileri olan sektörlerden biri de enerji sektörü. Enerji ithalatçısı konumunda olan Türkiye'de, uluslararası piyasalarda belirlenen enerji fiyatları yurtiçi enerji fiyatları için önemli bir maliyet unsuru. Türkiye'nin ihtiyacı olan enerjiyi yenilenebilir enerji kaynaklarından üretmesinin fiyat istikrarının kalıcı olarak tesis edilmesine çok büyük katkı sunacağını belirten Enerji Yatırımcıları Derneği (GÜYAD) Başkanı Cem Özkök, "Bu sayede enflasyonun gelişmiş ekonomiler nezdinde kabul edilebilir bir rakama

10 DEV SEKTÖRDEN
10 BEKLENTİ

BARİŞ GÖKTÜRK
YÜKSELEN ÇELİK
A.Ş. YÖNETİM
KURULU BAŞKAN
YARDIMCISI VE
CEO'SU

OTOMOTİV: Regülasyonların yeniden gözden geçirilerek finansmana erişimin önündeki engellerin hafifletilmesi ve kur baskısının hafifletilmesi öncelikli olmalı.

KİMYA: Uluslararası normlarda, kabul edilebilir politikalara dönüşün bir yol haritası çıkarılmalı, daha reel bir enflasyon ve kur politikası ile finansmana erişim hedefi konulmalı.

ENERJİ: Sistem altyapısının ivedilikle güçlendirilerek, yenilenebilir enerji bir memleket meselesi olarak bütüncül bir şekilde ele alınmalı.

GIDA: Verimliliğin artırılması ve iklim değişikliğinin etkisinin ortadan kaldırılması için uzun dönemli planlar hazırlanmalı.

TURİZM: Türkiye'nin küresel ölçekte tanıtımına ağırlık vererek gerek sosyal medya gerekse sinema ve dizi projeleri ile ülkedeki turizm lokasyonları öne çıkarılmalı.

İNŞAAT: Risk taşıyan bölgelerimizin hızla depremlere hazırlıklı hale getirilmesine yönelik düzenleme ile eylemlerin kararlılıkla sürmesi öncelikli olmalı.

ÇELİK: Çelik üretim kapasitesinin bütünüyle kullanılmasını sağlayacak politikaların uygulanması ve yurt içinde üretilen ürünlerin ithalatına sınırlama getirilmesi bekleniyor.

HAZIR GIYİM: Asgari ücret yükünün tümüyle işverenin üzerine kalmasını önleyecek mekanizmaların geliştirilmesi ve uygun finansal koşullar oluşturulması gerekiyor.

PERAKENDE: Sektörün en ciddi sorunlardan biri üyelerin ve tüketicilerin finansmana erişimde zorlanması. Kredi daralmasının önüne geçilmesi birinci öncelik.

MAKİNE: Türkiye'nin ithalatında önemli yer kaplayan makine ve teçhizatlar için yerli üretime destek sağlayacak mekanizmaların oluşturulması hedeflenmeli.

**DR. EREN
GÜNHAN
ULUSOY**
ULUSOY UN
YÖNETİM KURULU
BAŞKANI

CEM ÖZKÖK
ENERJİ
YATIRIMCILARI
DERNEĞİ (GÜYAD)
BAŞKANI

HABER

gerilemesi ile ekonomik öngörülebilirlik sağlanacak. Bu durum cari işlemler açığında iyileşmeye de katkı sağlayacak" diyor. Bu nedenle; sistem altyapısının ivedilikle güçlendirilerek yenilenebilir enerjinin bir memleket meselesi olarak bütüncül bir şekilde ele alınmasını beklediklerini vurgulayan Özkök, "Planlama yapılırken, Türkiye'nin büyümesi ve ihracat stratejilerimizin ana konularından olduğu için yatırım ortamı zedeleyici uygulamalardan kaçınılması ve serbest piyasa dinamiklerine müdahale edilmemesi önem arz ediyor" diye konuşuyor.

ASGARİ ÜCRET UYARISI

Türkiye sanayisinin hem üretimde hem istihdamda köşe taşlarından biri olan hazır giyim sektörü de işçilik başta olmak üzere farklı kalemlerdeki maliyetlerde önemli artışlar ve kurun uzun süre belli bir seviyede sıkışıp kalması nedeniyle sorunlar yaşadı. Firmalar bazen maliyetine, hatta müşteri kaybetmemek için zararına üretim yapmayı göze almasına rağmen fiyat tutturmakta zorlandı. Navlun maliyetlerinin de düşmesiyle küresel alıcılar için Asya ülkeleri daha cazip konuma geldi. Kur enflasyon kadar artmadıkça kan kaybetmeye devam edeceklerini vurgulayan İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB) ve Türkiye İhracatçıları Birliği (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, "Kaybettiğimiz müşterileri tekrar kazanabilmemiz yıllarımızı alabilir. İhracattaki kan kaybı aynı zamanda üretimin ve istihdamın da daralması anlamına geliyor" diyor. Asgari ücrette Temmuz 2023'te yapılması planlanan artışa da değinen Gültepe, "Biz de çalışanlarımızın refahının yükselmesini, gelirlerinin enflasyona karşı korunmasını istiyoruz. Ancak burada ortaya çıkacak yükün tümüyle işverenin üzerine kalması halinde maliyetler daha da artacağı için rekabetçiliğimiz biraz daha zarar görecektir" diye konuşuyor.

"SICAK PARA BULMAK ÖNEMLİ"

Perakende tarafında ise tüketiciler son bir yılda enflasyon nedeniyle talebi öne çekti. Bu nedenle perakende sektöründe beyaz eşya, tüketici elektroniği gibi alanlarda ciddi bir hareket var. Sektör temsilcileri bunun devam etmemesi durumunda iç pazarda sorun yaşanabileceğine dikkat çekiyor. Kur ve faiz dengesini çok önemseyen sektör temsilcileri yatırım için finansal kaynak bekliyor. Zincir Mağazalar Derneği

Başkanı Serhan Tinastepe, "Sektörün en ciddi sorunlarından biri üyelerin ve tüketicilerin finansmana erişimde zorlanması. Kredi daralmasının önüne geçilmesi birinci önceliğimizdir" diyor. Türkiye Alışveriş Merkezleri ve Perakendeciler Federasyonu (TAMPF) Başkanı Hüseyin Altaş ise gelecek dönemde sıcak para bulmanın önemine dikkat çekiyor. Altaş, paranın bulunması halinde enflasyonun yüzde 15-20'ye kadar düşebileceğini belirtiyor.

TURİZMDE ATAK ZAMANI

Türkiye'nin içinden geçtiği ekonomik sıkıntıların aşılmasında, bacasız sanayi olarak adlandırılan ve döviz girdisi sağlayan turizm sektörü önemli bir yere sahip. Yeni kabinede değişmeyen bakanlardan biri de Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy oldu. Dünyada artan rekabet ve Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle turizm sektörü de kritik dönemlerden geçiyor. Akdeniz Turistik Otelciler ve İşletmeciler Birliği (AKTOB) Başkanı Kaan Kaşif Kavaloğlu, "Pandemi döneminde çok zorlu günler geçirdik ancak o sürece hızla uyumlanacak tedbirleri, aksiyonları hızla almayı başardık. Turizmde daha gidilecek çok yolumuz var. Devamlılık olması bakımından aynı ismin bakan olması bizi mutlu etti. Üstatlık döneminde turizm sektörü olarak daha da iyiye gideceğimize inanıyoruz" diye konuşuyor.

NİTELİKLİ İNSAN KAYNAĞI

Global rekabetin arttığı dönemde girişimcilik ekosisteminin yeni kabineden beklentileri de büyük önem taşıyor. Özellikle teknoloji girişimciliğinin uluslararası arenada gerçekleşen rekabetine dikkat çeken 212 Kurucu Ortağı Ali Karabey'e göre, start up'ların hedef kitlenin ihtiyaçlarına göre doğru stratejiler belirleyip pazarlama, satış ve nitelikli insan kaynağı gibi konuların üzerine daha da fazla eğilmesi gerekiyor. Teknoloji piyasasında iyi insan kaynağına erişimin her zamankinden daha zor olduğunu vurgulayan Karabey, şöyle konuşuyor: "Dünyadaki girişim sermayesi yatırımları geçen yıla kıyasla yüzde 50'den fazla azaldı. Bu durum yakın zamanda değişmeyecek. Türkiye gibi gelişmekte olan piyasalardan gelen girişimlerin, ürünleriyle daha da net bir şekilde uluslararası rakiplerinden ayrışması ve mesajlarını daha kaliteli aktarmaya gayret etmesi elzem. Bunun için ise yatırım finansmanı ihtiyacının giderilmesi hayati önem taşıyor."

HÜSEYİN ALTAŞ
TÜRKİYE
ALİŞVERİS
MERKEZLERİ VE
PERAKENDECİLER
FEDERASYONU
(TAMPF) BAŞKANI

**KAAN KAŞIF
KAVALOĞLU**
AKDENİZ TURİSTİK
OTELCİLER VE
İŞLETMELER
BİRLİĞİ (AKTOB)
BAŞKANI